

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
10 januari 2023 (mondelinge uitspraak 5 januari 2023)

Zitting: 5 januari 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in De Brink op het terrein van ...
De mondelinge behandeling heeft via beeld -en geluidsverbinding plaatsgevonden
In het kader van haar opleiding is bij de commissie als toehoorder aanwezig
Tevens zijn de moeder en een vriendin van de moeder van klager als toehoorders aanwezig.

Klachtnummer: KC 2022 – 091

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

Klager is het niet eens de opname in de accommodatie.

Klager is het niet eens met de toediening van medicatie. Klager zegt dat hij niet psychotisch is en dat hij het niet eens is met de diagnose.

Klager verzoekt om de schade die hij heeft geleden te vergoeden.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 28 december 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3
- Op 2 januari 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 2 januari 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 5 januari 2023.
- De commissie heeft van aangeklaagde geen schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 5 januari 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op dezelfde datum aan klager, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van de medicatie, zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om het toedienen van medicatie niet op te schorten tot na het moment van zitting, waarop de voorzitter het schorsingsverzoek heeft toegewezen.

De beslissing van de voorzitter is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op ... Hij is bekend met een psychose. Klager heeft o.a. het idee dat er chips in zijn hoofd zijn geplant en dat hij zijn ziel is kwijtgeraakt. De vader van klager heeft al eerder in de tijd de politie ingeschakeld vanwege verwarde uitingen van zijn zoon. Bij een eerdere beoordeling is er sprake van paranoïde, betrekings- en somatische wanen, angst en slecht slapen. Klager is de afgelopen weken gevolgd bij de crisisdienst en het beeld is verslechterd, waarbij hij suïcidale uitspraken doet.

Op 23 december 2022 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, de opname en het toedienen van medicatie, zijn toegewezen.

Op 23 december 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 23 december 2022 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 23 december 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de beslissingsbrief van 23 december 2022 dat hij heeft besloten om klager verplichte zorg te geven. Hij vindt dat klager op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die hij zal krijgen. Toelichting: Geen wilsbekwaamheid t.a.v. acute behandelbeslissingen.

De zorgverantwoordelijke stelt voorts dat hij vindt dat hij de voorkeuren voor verplichte zorg van klager niet kan volgen. Door het volgen van zijn voorkeuren ontstaat wel een groot risico op ernstig nadeel.

Toelichting: Dreigend ernstig nadeel: suïcide of ernstig lichamelijk letsel.

Op 27 december 2022 heeft de rechtbank Utrecht een verzoek tot het voortzetten van de crisismaatregel toegewezen tot en met 17 januari 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, de opname en het toedienen van medicatie, zijn toegewezen.

Op 27 december 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en wordt klager namens de geneesheer-directeur schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing bij de klachtencommissie en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De zorgverantwoordelijke stelt in de beslissingsbrief van 27 december 2022 dat hij heeft besloten om klager verplichte zorg te geven. Ambulant is niet gekomen tot een behandeling omdat klager het niet eens is met de diagnose en/of geen vertrouwen heeft in de medicatie, en/of dat hij zijn aandacht vooral wil vestigen op (veronderstelde) lichamelijke zaken die (meer) aandacht behoeven. Al met al is er zo al meer dan een jaar sprake van een onbehandelde psychose.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klager op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die hij zal krijgen.

Toelichting: klager heeft geen reëel overzicht van/inzicht in zijn medisch-psychiatrische toestand.

De zorgverantwoordelijke stelt voorts dat hij vindt dat hij de voorkeuren voor verplichte zorg van klager niet kan volgen. Door het volgen van zijn voorkeuren ontstaat wel een groot risico op ernstig nadeel.

Toelichting: klager wil liever niet opgenomen zijn, maar tot op heden is gebleken dat dit - bij voortduring- leidt tot een onderbehandeling van de psychose.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het niet zo goed gaat in de kliniek en dat het hem heel erg tegenvalt. Klager vertelt dat dit de eerste keer is dat hij is opgenomen in een instelling. Hij zegt dat hij met de crisisdienst afspraken had gemaakt, die niet zijn nagekomen. Hij vertelt dat hij zelf contact had gezocht met de crisisdienst voor een gesprek. Al voor het gesprek werd hij uit zijn huis gehaald en opgenomen. Een rustig gesprek heeft nooit plaatsgevonden. Klager werd hierdoor overvallen. Hij is in de kliniek alleen maar achteruitgegaan. Al zijn vrijheden zijn beperkt en er komen alleen maar trauma's bij. Er is nooit een arts aanwezig voor een gesprek.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij met en busje werd opgehaald en dat hij direct medicatie moest nemen, hetgeen hij heeft geweigerd. Volgens klager zou hij, als hij de medicatie weigert, een spuitje krijgen. Klager accepteert dit niet; hij wil alleen een gesprek. Klager zegt dat hij geen medicatie neemt en dit ook niet zal gaan nemen.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat de burgemeester een crisismaatregel heeft genomen, terwijl hij niet is gehoord, wat wel hoort.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat de stukken onwaarheden bevatten. Hij heeft door dhr. K. het stempel psychose gekregen, terwijl er eerder bij ... in Amsterdam geen psychose bij hem is vastgesteld. Klager benadrukt dat hij hulpverlening in de vorm van gesprekken nodig heeft. Op de vraag waarom klager naar ... is gegaan vertelt hij dat hij toen hij Europese politiek studeerde aan de Haagse Hogeschool angstklachten had en veel in paniek was en dat hij bij ... een angstbehandeling heeft gehad.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij de crisisdienst heeft verteld over de FBI en over de chips die volgens hem in zijn hoofd zijn geplaatst tijdens de narcose in een ziekenhuis in Turkije. Volgens klager is er toen iets met zijn bloed gebeurd en is er iets gedaan met zijn lichaam. Klager zegt dat hij inderdaad achterna is gezeten door de FBI of de Mossad en dat er is geprobeerd om hem te kidnappen. Het klinkt misschien niet reëel en schrikwekkend maar klager

weet niet precies wat er is gebeurd, maar zegt er zeker van te zijn dat het is gebeurd. Als al die mensen hem achterna zitten is het logisch dat klager zich afvraagt of hij nog wel veilig is en dat hij suïcidale gedachten heeft. Hij zegt er nu spijt van te hebben dat hij dit tegen de crisisdienst heeft gezegd.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij voor een oogkas aandoening als gevolg van een chemische stof in zijn oog op advies van een vriendin in november 2022 voor een operatie naar Turkije is gegaan. Hij vertelt dat hij drie weken alleen in Turkije is geweest en hier alles alleen heeft gedaan, wat iemand met een psychose of psychische klachten niet zou kunnen.

Hiernaar gevraagd antwoordt klager dat hij bij een Coronateststraat heeft gewerkt. De huisarts in Amsterdam heeft een verkeerde diagnose gegeven. Hij is daar vaak voor hulp geweest, die hij niet heeft gekregen en ook heeft hij zijn dossier niet gekregen voor het UWV. De huisarts heeft hem, zoals hij zegt, uit de praktijk geschreeuwd.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat er goed naar hem is geluisterd. Hij zit in een sociale isolatie, de diagnose is niet juist en hij heeft geen psychose.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen, antwoordt hij dat klager niet ziek is en dat er geen sprake is van een ernstig nadeel of acuut gevaar. De uiting van klager over suïcide betekent niet dat hij daadwerkelijke plannen heeft. In de beslissingsbrief van 27 december 2022 ontbreekt een motivering voor de medicatie en is er geen beschrijving van het ernstig nadeel. Ook het behandelplan is niet ingevuld. De pvp stelt een behandeling zonder opname of medicatie voor.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat zij geen schriftelijke reactie heeft opgesteld. Zij zegt dat zij de huidige behandelaar van klager is, maar dat zij niet betrokken of aanwezig is geweest bij de crisisdienst. Deze informatie heeft zij deels uit het dossier. De basismedicatie en gesprekken zijn door de crisisdienst opgepakt.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er meerdere rapporten zijn waarin wordt vastgesteld dat er sprake is van een psychotische stoornis. Klager is meermalen door de crisisdienst beoordeeld op ernstig nadeel. Aangeklaagde vertelt dat klager het idee heeft dat er tijdens een ziekenhuisbehandeling in Turkije chips in zijn hoofd zijn gepland, dat de FBI hierbij is betrokken, dat hij 's nachts stiekem geprikt is en dat er op zijn arm een cijfer 6 staat. Aangeklaagde ziet gedragingen van klager die niet overeenkomen met hoe klager deze gedragingen ziet. Aangeklaagde stelt dat de suïcide nu niet speelt, maar dat het reële gevaar aanwezig is; klager voelt zich niet gehoord en er is een risico dat hij zich zal gaan verwonden om aandacht te krijgen.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat alleen een psychologische behandeling, ten aanzien van de periode in Turkije, onvoldoende is om de angststoornis te behandelen en medicatie een wezenlijk onderdeel van de behandeling is. Een enkele opname is geen overweging geweest. Klager vindt de opname vreselijk en het lijden van hem van de opname is naar haar oordeel al voldoende om met medicatie te gaan behandelen.

Gevraagd naar de wilsbekwaamheid van klager antwoordt aangeklaagde dat er met de crisisdienst en de beide ouders van klager overleg is geweest maar dat er geen overeenstemming is voor een ambulante behandeling. De moeder van klager twijfelt ook aan de diagnose en de medicatie.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er tevens sprake is van maatschappelijke teloorgang. Klager is obsessief bezig met zijn problemen. Hij werkt niet en is ook niet bezig met een studie.

Gevraagd naar het perspectief antwoordt aangeklaagde dat klager bij het Factteam is aangemeld. Een intake gesprek heeft nog niet plaatsgevonden. De medicatie die zij in opname inzet zal worden doorgezet bij het Fact, wat klager niet wil. Wat aangeklaagde betreft is er een indicatie voor een zorgmachtiging.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester op 23 december 2022 genomen crisismaatregel en de door de rechtbank op 27 december 2022 afgegeven machtiging tot het voortzetten van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 23 december 2022 en 27 december 2022 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hieraan zijn gesteld. De commissie constateert wel dat de inhoud van de beslissingsbrieven, met name de motiveringen tot het toepassen van verplichte zorg beter kan.

De commissie stelt dat, in tegenstelling tot hetgeen de pvp stelt, het behandlungsplan op grond van het ontbreken van overeenstemming inhoudelijk (nog) niet volledig is opgesteld. De commissie is van oordeel dat vorenstaande niet kan leiden tot een gegrondheid van de klacht.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 23 december 2022 en 27 december 2022 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis. Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat hij niet psychotisch is. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een psychische stoornis zoals bedoeld in de Wvvgz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 27 december 2022 een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvgz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel niet om een second opinion heeft verzocht.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twijfelen. Hoewel klager in de zitting blijkt geeft van vermogens tot communicatie en er in het denken oriënterend bezien geen formele stoornissen zijn wil dat nog niet zeggen dat er op inhoudelijk vlak geen stoornis is. Er zijn verschillende vormen van psychoses en het hebben van een psychose sluit niet uit dat een patiënt in staat is tot een grote mate van zelfstandigheid ten aanzien van de reguliere levenstaken. Aannemelijk is dus hoe dan ook dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvvgz.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 23 december 2022 en 27 december 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 23 december 2022 en 27 december 2022 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 23 december 2022 en 27 december 2022 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissingen gegeven en hem op 23 december 2022 en 27 december 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de opname en het toedienen van (depot)medicatie een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager is ervan overtuigd dat er een chip in zijn hoofd is geïmplanteerd. Er is sprake van gevaar van suïcide plannen ingegeven door het psychotisch beeld. Hij heeft visuele hallucinaties, wanen en ziet een cijfer en figuurtjes die eruitzien als de duivel op zijn pols. Zijn ziektebesef en-inzicht zijn afwezig.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.
Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot de opname en het toedienen van (depot) medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de vorm van verplichte zorg (de opname en het toedienen van (depot) medicatie) op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten: **Ongegrond**

De commissie ziet, nu de klacht ongegrond is verklaard, geen aanleiding om een schadevergoeding toe te kennen.

Deze beslissing is genomen door:

Mw.mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. T.M. Lenz, psychiater,
Mw. drs. C.J.M.M. van de Gevel, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.